

УДК 631.1:339.5

ЗДІЙСНЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ ЛЬВІВЩИНИ

Микола Шульський

*Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С.З. Гжицького (Україна)*

Зовнішня торгівля є одним із пріоритетних напрямів розвитку національної економіки за умов подальшого поглиблення євроінтеграційних процесів. Сьогодні для ведення господарської діяльності відпрацьовують механізми найбільш повного і раціонального використання наявних ресурсів при здійсненні зовнішньоторговельних операцій. Це є одним із важелів підвищення результативності ведення національного господарства України.

Перш ніж проаналізувати результати здійснення зовнішньої торгівлі суб'єктами господарювання Львівщини, сконцентруємо увагу на деяких визначеннях. Отже, в економічній енциклопедії подано таке трактування поняття «зовнішньої торгівлі»: це «торгівля між покупцями і продавцями різних країн світу. Для більшості держав зовнішня торгівля – основа зовнішньоекономічних зв'язків. Вона виникла в епоху рабовласництва та базується на міжнародному поділі праці, спеціалізації окремих країн на виробництві певних товарів і послуг. Показники зовнішньої торгівлі: обсяги і динаміка експорту та імпорту, торговий баланс, умови торгівлі тощо» [2, с. 613]. Ця велика цитата дає змогу пов'язати суть зовнішньої торгівлі, її історичний розвиток, основи, на якій вона базується, показники її розвитку тощо. Отож оцінюючи здійснення зовнішньої торгівлі, слід зважати на комплекс різноманітних показників. З огляду на те, що публікація має обмеження в сторінковому обчисленні, ми використовуємо переважно показники експорту та імпорту продукції і тезисно представляємо деяку інформацію щодо торгового балансу та умови торгівлі.

Для здійснення поставленої мети використано деякі літературні джерела про зовнішню торгівлю, статистичний щорічник Львівської області за 2017 рік, спостереження автора та інші. Оброблення зібраної інформації проведено з використанням економічних методів дослідження. Як було згадано, основу здійснення зовнішньої торгівлі становлять суми експорту та імпорту продукції. У табл. 1 подано суми експорту продукції суб'єктами господарювання Львівщини. Наведена цифрова інформація дає змогу констатувати таке:

Таблиця 1

**Товарна структура зовнішньої торгівлі
в умовах Львівщини (експорт) млн дол. США***

Показники	Роки				2017, у % до:		
	2005	2010	2015	2016	підсумку	2005	
Усього	622,2	974,3	1206,3	1275,6	1585,2	100,0	254,8
у тому числі: живі тварини; продукти тваринного походження	18,9	1,5	9,3	12,1	22,1	1,4	116,9
продукти рослинного походження	16,4	30,5	148,7	134,3	160,4	10,1	9,8 раза
жири та олії тварин- ного або рослинного походження	1,0	83,7	74,8	86,8	106,8	6,7	106,8 раза
готові харчові продукти	15,8	44,2	89,3	127,6	134,0	8,5	8,5 раза
мінеральні продукти	29,1	51,3	1,2	1,7	1,7	0,1	5,8
продукція хімічної та пов'язаних з нею галу- зей промисловості	8,9	17,2	13,2	9,5	12,7	0,8	142,7
полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них	11,4	15,1	9,9	8,4	9,9	0,6	86,8
шкури необроблені, шкіра вичищена	16,7	35,6	32,2	40,2	57,5	3,6	3,4 раза
деревина і вироби з деревини	71,8	119,1	131,5	138,2	154,4	9,7	215,0
маса з деревини або інших волокнистих це- люлозних матеріалів	18,7	29,8	38,1	32,3	42,1	2,7	225,1
текстильні матеріали та текстильні вироби	161,9	152,0	144,1	151,8	170,5	10,8	105,3
взуття, головні убори, парасольки	13,2	13,8	8,7	10,5	13,0	0,8	98,5
вироби з каменю, гіпсу, цементу	6,0	9,4	15,1	13,2	17,2	1,1	286,7

Примітка: * – тут і далі використано матеріали статистичного щорічника Львівської області за 2017 рік [5].

- упродовж досліджуваного періоду (2005–2017 рр.) сума загального експорту зросла з 622,2 млн дол США у 2005 р. до 1585,2 млн дол. США у 2017 р., тобто зростання становило 254,8 % порівняно з 2005 р. Зокрема, варто зауважити, що сума експорту впродовж вказаних років має позитивну тенденцію до динамічного зростання;
- дані щодо сум експорту з огляду на окремі види продукції дають змогу прослідкувати, як змінюються грошові величини експорту протягом вказаних років. При цьому зазначимо, що ми представили показники щодо експортованої продукції тих її видів, які мають значну частку в загальних обсягах. Водночас акцентовано на обсягах реалізації продукції агропромислового виробництва;
- аналізуючи цифрову інформацію щодо експорту продукції, можна зробити висновок, що наведені показники неоднорідні. Скажімо, коли живих тварин, продуктів тваринного походження було експортовано у 2017 р. на суму 22,1 млн дол. США, що становило 116,9 % рівня 2005 р., то продукти рослинного походження мали такі показники: відповідно 160,4 і 9,8 раза;
- детальний аналіз експортної продукції рослинного походження дає змогу з'ясувати основні чинники такого зростання. Передусім, це зумовлено значними позитивними змінами в обсягах виробництва продукції рослинництва, які значно зросли, особливо вирощування зерна, виробництво цукру тощо. Водночас зауважимо, що слід не продавати зерно за кордон, а спрямовувати його на виробництво продуктів тваринництва і їх реалізовувати за межами України.

Другою важливою складовою частиною здійснення зовнішньої торгівлі є імпортування. Цифрову інформацію щодо імпортування представлено в табл. 2, на основі якої можна зробити такі висновки:

- загальна сума імпорту зросла з 933,8 млн дол США у 2005 р. до 2182,3 млн дол. США у 2017 р., отже, це зростання становило 233,7 % рівня 2005 р. Тут також, як і при здійсненні експорту, відбувається збільшення загальних сум імпорту. При цьому зауважимо, що найбільшу суму імпорту спостерігали у 2017 р., а найменшу – у 2005 р.;
- аналіз імпорту з огляду на окремі види продукції дає підстави констатувати, що імпортують ту продукцію, яку можна виробити у нас. Зокрема, закупівлі за кордоном живих тварин та продуктів тваринного походження у 2017 р. порівняно з 2005 р. зросли на 270,0 %, а продукції рослинного походження – у 4,5 раза більше, шкури необроблені, шкіра вичищена у 13,7 раза, взуття, головні убори, парасольки – у 7,7 раза;

Таблиця 2

Товарна структура зовнішньої торгівлі (імпорт) млн дол. США

Показники	Роки	2005	2010	2015	2016	2017, у % до:		
						Підсумку	2015	
Усього		933,8	2028,4	1447,9	1699,4	2182,3	100,0	233,7
у тому числі:								
живі тварини; продукти тваринного походження		21,7	116,4	38,0	39,8	58,6	2,7	270,0
продукти рослинного походження		29,0	164,8	98,2	125,8	129,1	5,9	4,5раза
жири та олії тваринного або рослинного походження		9,4	8,2	6,0	7,8	4,2	0,2	44,7
готові харчові продукти		57,1	86,9	102,4	100,2	135,4	6,2	237,1
мінеральні продукти		52,8	413,6	88,8	78,9	81,0	3,7	153,4
продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості		71,4	142,4	98,2	114,9	148,1	6,8	207,4
полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них		88,2	221,0	155,6	155,1	183,1	8,4	207,6
шкура необроблені, шкіра вичищена		8,4	14,7	59,6	83,1	115,3	5,3	13,7раза
деревина і вироби з деревини		20,1	34,1	8,1	11,8	16,3	0,7	81,1
маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів		47,8	88,1	67,4	56,1	69,7	3,2	145,8
текстильні матеріали та текстильні вироби		133,2	163,2	196,3	233,0	320,5	14,7	240,6
взуття, головні убори, парасольки		2,6	4,4	9,9	10,0	20,0	0,9	7,7 рази
вироби з каменю, гіпсу, цементу		30,2	47,1	33,6	42,9	54,3	2,5	179,0
перли природні або культивовані, дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння		0,9	1,4	0,9	0,7	0,6	0,0	66,7
недорогоцінні метали та вироби з них		87,6	187,7	133,7	152,5	182,6	8,4	208,4

- серед імпорту продукції агропромислового комплексу у 2017 р. найбільшу частку становили продукти рослинного походження (5,9%), готові харчові продукти (6,2%), шкури необроблені, шкіра вичищена (5,3%). Продукцію промисловості імпортовано у таких відсоткових вимірах: продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості (6,8%), полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них (8,4%), текстильні матеріали та текстильні вироби (14,7%), недорогоцінні та вироби з них (8,4%).

На основі проведеного дослідження стосовно здійснення зовнішньої торгівлі можна зробити висновки про те, що сума імпорту перевищує суму експорту, тобто маємо від'ємне сальдо, отож цей вид торгівлі здійснюють нерационально. Причиною такого стану, по-перше, є те, що ми закупаємо за кордоном ту продукцію, яку можна виробляти в нас. По-друге, вітчизняні суб'єкти господарювання експортують здебільшого сировину, а не продукцію, виготовлену з неї. Отож на основі викладеного можна констатувати, що перспективи розвитку зовнішньої торгівлі в Україні полягають у структурній переорієнтації розвитку імпорто-експортних взаємовідносин на експортно-імпортних. Це є важливим напрямом розвитку національної економіки в умовах глобалізації та євроінтеграції.

Список використаних джерел

1. Войтович З. С. Зовнішньоекономічна діяльність у сферах АПК Львівщини / Войтович З. С., Шульський М. Г. // International Scientific-Practical Conference Economic Development Strategy in Terms of European Integration: Conference Proceedings, May 27. Kaunas : Baltija Publishing, 2016. – S. 81–85.
2. Економічна енциклопедія : у трьох т. / за ред. С. В. Мочерного та ін. – Київ : Академія, 2000. – 864 с.
3. Кваша С. М. Імпорт агропродовольчої продукції та можливості його заміщення національним виробництвом / Кваша С. М., Власова В. І., Кривенко Н. В. – Київ : Ін-т аграрної економіки, 2013. – 83 с.
4. Петрова І. Соціальні наслідки євроінтеграції України / І. Петрова // Ринок праці. – 2012. – С. 10–21.
5. Статистичний щорічник Львівської області за 2017 рік. / за ред. С. Зимовина. – Львів, 2018. – 368 с.